

KÜRESEL GELİŞMELER BÜLTENİ

TİM TÜRKİYE
İHRACATÇILAR
MECLİSİ

Dünya Bankası: En Yoksul İle En Zengin Ülkeler Arasında Uçurum Arttı

Dünya Bankası, en yoksul 75 ülkenin yarısının, en zengin ekonomilerle giderek büyüyen bir gelir farkıyla karşı karşıya olduğunu bildirdi. Dünya Bankası, "Büyük Tersine Dönüş: Uluslararası Kalkınma Birliği (IDA) Ülkelerinde Beklentiler, Riskler ve Politikalar" başlıklı raporunu yayımladı.

IDA'dan hibe ve sıfır ile düşük faizli kredi almaya uygun 75 ülkenin değerlendirildiği raporda, yüksek potansiyele rağmen 75 kırılgan ekonominin "tarihi tersine dönüş" ile karşı karşıya olduğu aktarıldı. Raporda, 2020-2024 yıllarında IDA ülkelerinin yarısında kişi başına düşen ortalama gelirin zengin ekonomilere göre daha yavaş arttığı belirtildi. IDA ülkelerinde her 4 kişiden 1'nin günde 2,15 doların altında bir gelirle yaşam mücadelesi verdiği bildirildi.

DTÖ: Küresel Ticaret Toparlanıyor Ancak Riskler Sürüyor

DTÖ ekonomistlerinin hazırladığı "Küresel Ticaret Görünümü ve İstatistikler" raporu yayımlandı. Buna göre, 2023'te yüksek enerji fiyatları ve enflasyonun etkisiyle yüzde 1,2 daraldı.

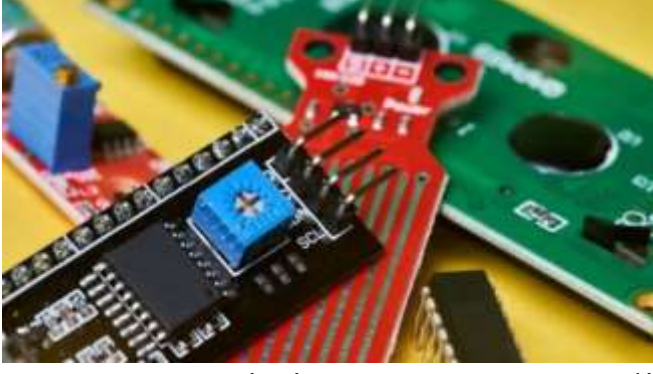
Dünyada geçen yıl mal ticaretinin ekonomik değeri yüzde 5 düşüşle 24 trilyon dolara gerilerken, ticari hizmet ihracatı yüzde 9 artışla 7,54 trilyon dolara ulaşarak mal ticaretindeki düşüşü kısmen telafi etti. Ticari hizmet ticaretindeki büyüme, uluslararası seyahatlerdeki toparlanma ve dijital olarak sunulan hizmetlerdeki artıştan kaynaklandı. Geçen yılki küçülmenin ardından küresel ticaretin bu yıl yavaş bir toparlanma göstererek yüzde 2,6

ve 2025'te yüzde 3,3 büyüyeceği öngörülüyor. Söz konusu öngörüler kapsamında, Afrika'nın ihracatının bu yıl yüzde 5,3 ile diğer tüm bölgelerden daha fazla artacağı tahmin ediliyor.

Kuzey Amerika'da ihracatın yüzde 3,6, Orta Doğu'da yüzde 3,5 ve Asya'da yüzde 3,4 ile ılımlı büyüme göstereceği öngörülürken, Güney Afrika'nın ihracatına ilişkin artış beklentisi yüzde 2,6.

Avrupa'nın ihracatının ise yüzde 1,7 artışla diğer bölgelerin gerisinde kalacağı hesaplanıyor.

ABD'den Samsung'a 6,4 Milyar Dolarlık Çip Desteği

ABD yönetimi, Güney Koreli elektronik şirketi Samsung'a Texas'taki çip üretimi yatırımı için 6,4 milyar dolara kadar doğrudan finansman sağlayacak. ABD Başkanı Joe Biden, yazılı açıklamasında, ülkenin yarı iletken üretimindeki liderliğini yeniden sağlamak için CHIPS ve Bilim Yasasını imzaladığını anımsattı.

Samsung ile ABD Ticaret Bakanlığı arasında, şirketin gelişmiş yarı iletken üretimi ve AR-GE'sini Texas'a getirmek için bir ön anlaşma yapıldığını duyuran Biden, bu kapsamda Samsung'un 40 milyar doların üzerinde yatırım ve en az 21 bin 500 istihdam sağlayarak Texas'ın yarı iletken ekosistemindeki rolünü güçlendireceğini vurguladı. Biden, bu tesislerin, yapay zekâ gibi ileri teknolojiler için gerekli olan dünyanın en güçlü çiplerinden bazılarının üretimini destekleyeceğinin ve ABD'nin ulusal güvenliğini güçlendireceğinin altını çizdi.

Bitcoin'in Pazar Payı 2021'den Beri En Yüksek Seviyede

Bitcoin'in kripto sektöründeki piyasa payı, ETF'lere olan girişin etkisiyle 13-14 Nisan tarihlerinde yüzde 55'e ulaştı. CoinMarketCap verilerine göre, 2,4 trilyon dolarlık kripto para piyasasında bu oran en son Nisan 2021'de görülmüştü.

Verilere göre Bitcoin'i; Ether, sabitkoin Tether, Binance'in jetonu BNB ve Solana takip ediyor. BlackRock ve Fidelity gibi ihraççılar tarafından çıkarılan üç aylık spot Bitcoin ETF'lerine olan giriş 56 milyar dolara ulaştı. Bu rakam bir fon kategorisi için şimdiye kadarki en başarılı çıkışlardan birine işaret ediyor.

Apple, Tahtını Samsung'a Kaptırdı

International Data Corporation'ın (IDC) verilerine göre küresel bazda akıllı telefon sevkiyatları 2024'ün ilk çeyreğinde arttı. Uluslararası veri şirketi IDC'nin verilerine göre iPhone satışları 2024'ün ilk 3 ayında 50,1 milyon oldu. Apple'ın küresel iPhone sevkiyatları yüzde 9,6 ile pandemi döneminden beri en büyük düşüşü kaydetti. iPhone sevkiyatlarındaki düşüş, Çinli akıllı telefon üreticilerinin yükselişinden kaynaklandı. Apple, pazar payında tahtını Güney Koreli Samsung'a kaptırdı.

Global mobil piyasası ise uzun yılların en büyük büyüme performansını kaydetti. Akıllı telefon üreticilerinin sevkiyatları aynı dönemde yüzde 7,8 artarak 289,4 milyon adede yükseldi. Samsung satışlarda yüzde 20,8 ile en büyük pazar payını aldı. İkinci sırada yüzde 17,3'lük pazar payıyla Apple yer alırken 3. sırada yüzde 14,1 ile Çinli Xiaomi yer aldı. Bu yıl S24 serisini piyasaya süren Samsung'un sevkiyatları 60 milyonu aştı.

Metalde Yeni Yaptırım Baskısı

ABD ve İngiltere'nin sanayide kullanılan Rusya üretimi metallere yaptırım açıklamasının ardından alüminyum Londra Metal Borsası'nda 15 nisanda rekor günlük yükseliş kaydetti.

Alüminyum yüzde 9,4'e kadar yükseliş ile mevcut kontrat tipinin ilk işlem gördüğü 1987'den bu yana en hızlı oranda arttı.

Nikel, tedarik zinciri kesintisi endişesiyle yüzde 8,8 yükselirken daha likit bir piyasa olan bakırda fiyatlar yatay kaldı. Rusya sanayi için önem teşkil eden metallerde küresel üretimin nikelde yüzde 6'sını, alüminyumda yüzde 5'ini bakırda ise yüzde 4'ünü sağlıyor. Shanghai Dongwu Jiuying Investment Management Araştırma Müdürü Jia Zheng, anlık fiyat hareketinin

“yaptırımların Rusya'nın Batı piyasalarına akışını azaltacağı endişesiyle” körüklendiğini söyledi.

Georgieva, IMF Başkanlığına Yeniden Seçildi

IMF'den yapılan açıklamada, İcra Direktörleri Kurulu'nun 1 Ekim itibarıyla ikinci 5 yıllık dönemde IMF başkanlığı görevini yürütmesi için Kristalina Georgieva'yı seçtiği bildirildi. Kararın oy birliğiyle alındığı belirtilen açıklamada, Georgieva'nın görev süresi boyunca bir dizi büyük küresel şokla başa çıkmadaki "güçlü ve çevik" liderliğinin takdir edildiği kaydedildi.

Açıklamada, kurulun, Georgieva'nın etkili politika tavsiyesi, kapasite geliştirme ve finansman yoluyla fonun üyelerine verdiği desteği güçlendirmeye odaklandığı ifade edildi.

Georgieva ise IMF başkanlığına yeniden seçilmesinin ardından yaptığı açıklamada, ikinci 5 yıllık dönem için başkanlık görevine devam edecek olmaktan onur duyduğunu belirtti.

Bulgaristan vatandaşı olan Georgieva, 2019'dan bu yana IMF başkanlığı görevini yürütüyor.

ABD'den Rus Metallerine Yeni Kısıtlama

ABD, küresel metal piyasalarını sarsma riski taşıyan bir hamle yaparak Rus alüminyum, bakır ve nikel ticaretine yeni kısıtlamalar getirdiğini duyurdu.

Metallerin küresel borsalarda ve ticaretinde kullanımını kısıtlayan kurallar, 13 Nisan ve sonrasında üretilen Rus alüminyum, bakır ve nikel için geçerli olacak. Bu tarihten önce üretilen metaller muaf tutulacak. ABD aynı zamanda her üç metalin de Rusya'dan ithalatını yasaklıyor.

Hareket, küresel referans fiyatların belirlendiği Londra Metal Borsası da dahil olmak üzere borsaların Rusya tarafından üretilen yeni alüminyum, bakır veya nikel kabul etmesini yasaklayacak. Ülke, küresel nikel üretiminin yaklaşık yüzde 6'sını, alüminyumun yüzde 5'ini ve bakırın yüzde 4'ünü oluşturan üç metalin önemli bir üreticisidir.

Dünya Bankası Türkiye İçin Finansman Paketinin Detaylarını Paylaştı

Dünya Bankası Grubu (WBG) tarafından yapılan yazılı açıklamaya göre söz konusu İşbirliği Çerçevesi, 2024-2028 mali yıllarını kapsıyor.

Ülkenin yüksek gelir statüsüne geçiş sürecini desteklemeyi amaçlayan CPF (Ülke İşbirliği Çerçevesi), şirketlerin daha yüksek katma değerli ve yüksek teknolojili faaliyetlere geçme yeteneklerini desteklemek için özel sektörün geliştirilmesini öngörüyor.

İşbirliği Çerçevesi, Türkiye ile WBG kuruluşları (Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası, Uluslararası Finans Kurumu (IFC) ve

Çok Taraflı Yatırım Garanti Ajansı (MIGA)) arasındaki güçlü ve giderek büyüyen işbirliğini yansıtıyor. WBG, kuruluşun üçüncü en büyük ülke programı olan 17 milyar dolar tutarındaki mevcut ülke portföyüne ilave olarak, çerçeve döneminde 18 milyar dolarlık kaynak sağlamayı hedefliyor.

İşbirliği Çerçevesi kapsamında, iklim değişikliğine karşı dirençliliği ve gıda güvencesini güçlendirmek için iklime uyumlu tarımın teşvik edilmesinden Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat 2023'teki depremlerden etkilenen bölgelerde ekonomik toparlanmanın

desteklenmesine kadar çeşitli hedeflerle yüksek ve sürdürülebilir üretkenlik artışına odaklanılacak. İşbirliği Çerçevesi'nde, gelir ve diğer eşitsizlikleri ortadan kaldırılmasına, kadınlar, gençler ve kırılgan gruplar için işlerin iyileştirilmesi amacıyla kapsayıcı hizmetlere, istihdam ve doğal afetlere karşı dayanıklılığın güçlendirilmesine öncelik verilecek.

İspanya "Altın Vize" Uygulamasına Son Veriyor

İspanya Başbakanı Pedro Sanchez, ülkede 2013'ten bu yana yürürlükte olan, ev satın almaları ya da yatırım yapmaları halinde yabancılara geçici veya kalıcı oturma izni verilmesini öngören "Altın Vize" uygulamasının kaldırılacağını açıkladı. İspanya hükümeti, Altın Vize uygulamasının da etkisiyle ülkede hızla artan konut fiyatlarını kontrol altına almayı

hedeflerken, Sanchez, "Konutun spekülatif bir iş değil, bir hak olduğunu güvence altına almak için gerekli tedbirleri alacağız." dedi. Yabancı yatırımcıların kolay oturma izni almalarına olanak sağlayan Altın Vize uygulamasına, yaşadığı ekonomik krizden dolayı 2013'te geçen İspanya şimdiye kadar bunu, en az 1 milyon avroluk katılım ile İspanyol şirketlerinin hisselerine yatırım yapma, İspanya'da banka hesabında en az 1 milyon avro tutma, iş kurma ya da en az 500 bin avroluk gayri menkul satın alma karşılığında verdi.

Reuters: Irak Kerkük-Ceyhan Boru Hattını Yeniden Açacak

görüşmelerin durması nedeniyle bir yıldır kapalı olan boru hattına rakip bir güzergah olacak.

Reuters'in Irak Petrol Bakan Yardımcısı Basim Mohammed'e atıfta bulunduğu haberine göre Irak, Türkiye'ye günde 350,000 varil gönderebilecek boru hattını ay sonuna kadar onaracak. On yıldır kapalı olan boru hattı, Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'nden gelen ve

"2024'te Küresel Ekonomiye Turizmden Rekor Katkı Gelecek"

Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi (WTTC), 2024'ün seyahat ve turizm sektörü için tüm rekorların kırıldığı bir yıl olacağını öngördü.

Konseyin değerlendirmesine göre sektörün küresel ekonomik katkısının tüm zamanların en yüksek seviyesi olan 11,1 trilyon dolara ulaşması bekleniyor.

Küresel turizm kuruluşunun 2024 Ekonomik Etki Araştırması'na (EIR) göre Seyahat ve Turizm, önceki rekoruna göre ek 770 milyar dolar katkıda bulunacak ve dünya çapında her 10 dolardan birini üreterek küresel bir ekonomik güç merkezi olarak öne çıkacak.

Karbon Emisyonlarının Yüzde 80'ine 57 Şirket Yol Açtı

InfluenceMap tarafından uluslararası araştırmacıların oluşturduğu Karbon Devleri veri tabanı kullanılarak hazırlanan yeni bir rapora göre, karbon emisyonlarının çoğunluğuna yol açan kuruluşlar, devlet kontrolündeki ve hissedarların sahip olduğu çok uluslu şirketlerden oluşuyor ve aralarında dünyanın en büyük petrol, gaz, kömür ve çimento üreticileri yer alıyor. Söz konusu 57 uluslararası şirket, 2016-2022 dönemindeki fosil yakıt ve çimento sektöründen kaynaklanan karbon emisyonlarının yüzde 80'ine neden oldu.

Saudi Aramco, Rus devlet şirketi Gazprom, Coal India, İran Ulusal Petrol Şirketi, Rosneft, Çinli devlet petrol ve doğalgaz şirketi CNPC, Abu Dabi Ulusal Petrol Şirketi, ABD'li ExxonMobil ve Irak Ulusal Petrol Şirketi bu dönemde en fazla karbon emisyonuna yol açan şirketler arasında ilk sıralarda yer alıyor. Çoğu fosil yakıt şirketi, Paris Anlaşması'ndan sonraki 7 yılda, anlaşmanın kabulünden önceki 7 yıla göre daha fazla fosil yakıt üretti ve karbon emisyonuna sebep oldu.

Veri setinin 1854-2022 dönemindeki kayıtlarına göre ise, sanayi devriminden beri olan küresel fosil yakıt ve çimento sektörü kaynaklı karbon emisyonlarının yüzde 70'inden fazlasının 78 şirkete ait olduğu görüldü.

LOJİSTİK GELİŞMELER

Lojistik ve Taşımacılıkta Türkiye 11. Oldu

Ticaret Bakanlığı, lojistik ve taşımacılık sektörünün 100 milyar dolarlık pazar büyüklüğüyle küresel lojistik pazarından yüzde 2,5 pay aldığını ve dünya sıralamasında 11. olduğunu bildirdi. Bakanlıktan yapılan yazılı açıklamada, Türkiye'nin coğrafi avantajını en iyi şekilde değerlendirmek, mal ihracatı ve dış ticareti arttırmak amacıyla lojistik ve taşımacılık sektörüne yönelik faaliyetlere hız kazandırıldığı belirtildi.

Sektörün 100 milyar dolarlık büyüklüğüyle küresel lojistik pazarından yüzde 2,5 pay aldığı ve dünyada 11. sırada yer aldığı ifade edilen açıklamada, sektörün Türkiye'nin toplam hizmet ihracatı içindeki payının yüzde 40 olduğuna ve bunun her geçen yıl arttığı vurgulandı.

Türkiye'nin, Dünya Bankası'na ölçülen Lojistik Performans Endeksi sıralamasında 2018'de 3,15 puan ile 47'inci sıradayken geçen yıl itibarıyla 3,4 puan ile 38'inci sıraya yükseldiği belirtildi.

MEVZUAT VE SEKTÖREL POLİTİKALAR ŞUBESİ

sektorelpolitikalar@tim.org.tr